

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1623/25
4.6.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Станиславе Митровић и Снежане Марјановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Мишо Захорец, адвокат из Ковачице, ул. Николе Тесле бр. 73, против тужене ВВ из ... чији је пуномоћник Лазар Крстић адвокат из Београда, Миријевски булевар 27/17, ради поништаја уговора, одлучујући о жалби тужилаца изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П 2052/23 од 25.09.2024.године, у седници већа одржаној дана 04.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П 2052/23 од 25.09.2024.године, а жалба тужилаца **ОДБИЈА** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом изреке тужбени захтев који гласи: усваја се у целисти тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се поништи уговор о доживотном издржавању Ов. бр. 1823886 од 14.07.1986. године оверен пред Основним судом у Ковачици између ГГ из ... као примаоца издржавања и ВВ из ... као даваоца издржавања, те као такав не производ правно дејство, па ће се заоставштина иза пок. ГГ из ... распорити по закону о наслеђивању што је тужена ВВ дужна да призна и да трпи, као и да се обавезе тужена да тужиоцима накнади трошкове поступка са

законском затезном каматом од пресуђења па до исплате, одбија се као неоснован. У ставу другом изреке обавезани су тужиоци да туженој солидарно надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 52.450,00 динара.

Против наведене пресуде тужиоци су благовремено изјавили жалбу, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је благовремено доставила одговор на жалбу тужилаца.

Испитујући побијана пресуду у границама прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да жалба тужилаца није основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 истог члана на коју се неосновано указује у жалби, будући да је изрека пресуде разумљива и није противречна разлозима пресуде, јер су у пресуди наведени јасни и непротивречни разлози о битним чињеницама, нити о битним чињеницама постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа или записника или изведеним доказима, па побијана пресуда нема недостатака због којих се не може испитати.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда следи да је тужена као супруга сада пок. ГГ закључила уговор о доживотном издржавању који је оверен пред Општинским судом у Ковачици Ов бр. 1823/86, дана 14.07.1986. године у коме се појављује као давалац издржавања док је њен супруг ГГ био прималац издржавања. У моменту закључења уговора о доживотном издржавању сада пок. ГГ је имао 41 годину живота. Након закључења наведеног уговора ГГ и ВВ као супружници су живели у брачној заједници све до момента смрти ГГ, дана 04.08.2023. године. Тужиоци су наследници другог наследног реда пок.ГГ као наследници иза свог сада пок.оца ДД рођеног брата пок.ГГ. Након закључења уговора о доживотном издржавању ГГ је обављао нормалне животне активности, два месеца пре смрти му се погоршало стање те је из стих разлога у више наврата тужена позивала хитну помоћ ради лекарске интервенције, 11 дана пре смрти ГГ је примљен у Општу болницу у Панчеву где је и преминуо на Одељењу неурологије. Тужена је у потпуности организовала сахрану свог пок. супруга ГГ у складу са локалним обичајима у

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом Закона о наслеђивању важећег у време закључења спорног уговора о доживотном издржавању одбио тужбени захтев тужилаца као неоснован. Предметни уговор о доживотном издржавању је закључен у свему са тада важећим законом, раније важећи закон није предвиђао да се уговор о доживотном издржавању не може закључивати између супружника. Исто тако законом није било предвиђено право наследника да покрену поступак ради поништаја предметног уговора. Из тог разлога недвосмислено произилази да тужиоци нису активно легитимисани за подношење тужбе у овом спору.

Међутим, по налажењу Апелационог суда правилна је одлука првостепеног суда којим је одбио тужбени захтев тужилаца као неоснован, али из других разлога.

Тужиоци су преко пуномоћника поднели суду тужбу против тужене са предлогом да суд донесе пресуду којом ће поништити уговор о доживотном издржавању који је оверен пред Општинским судом у Ковачици под Ов бр. 1823886, дана 14.07.1986. године, закључен између ГГ као примаоца издржавања и тужене ВВ као даваоца издржавања, те да као такав не производи правно дејство, док из чињеничних навода тужбе произилази да је наведени уговор закључен искључиво из разлога да би се изиграла наследна права наследних учесника будући да сада пок. ГГ у време закључења уговора није била потребно издржавање нити помоћ другог лица а у прилог чега говори и чињеница да је након закљученог уговора живео још 37 година, да је доживео 78 година живота.

Захтев за поништај уговора са материјално правног становишта не обухвата нити садржи и захтев за утврђење ништавости уговора па суд сходно обавези да одлучује у границама захтева који су постављени у поступку, у смислу члана 3 став 1 ЗПП, не може да утврди ништавост уговора када је постављен захтев за поништај уговора, иако је чињеничним наводима тужбе указано на постојање разлога апсолутне ништавости уговора. Материјално – правно овлашћење поступајућег суда јесте да по службеној дужности пази на ништавост уговора, али је за то потребно процесно – правно овлашћење, будући да суд одлучује у границама захтева који су постављени у поступку, у смислу члана 3 став 1 ЗПП.

Тужиоци су преко пуномоћника из реда адвоката поднели тужбу са захтевом да се поништи спорни уговор о доживотном издржавању, што представља санкцију за рушљиве правне послове (релативне ништавости), док чињенице и предложени докази на којима заснивају тужбени захтев указују на постојање разлога апсолутне ништавости уговора - члан 53 Закона о облигационим односима. Супростављеност између навода тужбе и петитума тужбе у предметном спору несумњиво постоји. Уговор је апсолутно ништав, уколико је противан принудним прописима, моралу или јавном поретку. На апсолутну ништавост суд пази по службеној дужности а на овај недостатак се може позвати и свако заинтересовано лице. Право на истицање ништавости се не гаси. Апсолутно ништави уговори не производе правно дејство (члан 103-110 ЗОО). Рушљиви уговори производе правна дејства, али се могу поништити у законом прописаном року. Ништавост и рушљивост уговора са аспекта материјалног права су два различита правна института посебно уређена ЗОО, међу којим постоје битне разлике и то у погледу разлога ништавости, односно рушљивости, лица која су активно легитимисана да захтевају утврђење ништавости или поништај рушљивог уговора, као и у погледу рокова у којима се судским путем може захтевати заштита. Поред тог, са становишта процесних одредби, право на истицање ништавости и право на поништај рушљивог уговора остварује се различитим врстама тужби: декларативном тужбом из члана 194 ЗПП захтев за утврђење ништавости, а преображајном тужбом захтев за поништај уговора. С тога се пресудом, која се доноси по тужби за поништај уговора из разлога релативне ништавости изриче се поништај уговора, што значи да она има конститутивно дејство. Насупрот њој, пресуда која се доноси по тужби за утврђење да је уговор ништав из разлога апсолутне ништавости, има деклараторну природу, што све

указује на различите правне последице услед чега захтев за поништај уговора са материјално правног становишта не обухвата, нити садржи захтев за утврђење ништавости уговора. Следом изнетог, по становишту другостепеног суда то што су тужиоци навели чињенице и доказе у прилог апсолутне ништавости, а петитум тужбеног захтева усмерили на рушљивост, представља разлог због којег се тужбени захтев тужилаца морао одбити као неоснован.

Из изнетих разлога, првостепени суд је погрешно применио материјално право када је тужбени захтев тужилаца одбио услед недостатка активне легитимације, будући да је у конкретном случају тужбени захтев тужилаца ваљало одбити са напред изнетих разлога односно зато што захтев за поништај уговора са материјално правног становишта не обухвата, нити садржи захтев за утврђење ништавости уговора, а суд је у обавези да у границама захтева који су постављени у поступку одлучује у смислу члана 3 став 1 ЗПП, што значи да првостепени суд није могао утврђивати ништавост уговора када је постављен захтев за поништај уговора иако из чињеничних навода тужбе произилази да су постојали разлози за апсолутну ништавост уговора.

Уговор о доживотном издржавању који је закључен са циљем искључења из наслеђа појединих законских наследника и у циљу изигравања њихових наследних права је апсолутно ништав уговор сходно одредби члана 52 и 53 Закона о облигационим односима, а законски наследници преминулог лица (примаоца издржавања) чијом је имовином подобном да буде предмет заоставштине, располагао уговором о доживотном издржавању свакако имају правни интерес и активно су легитимисани да се утврди ништавост таквог располагања, тужиоци имају могућност да у посебном парничном поступку имајући у виду све напред наведено утврђују ништавост наведеног уговора о доживотном издржавању, будући да се право на истицање ништавости не гаси. У конкретном случају није повређено начело правичности суђења прокламовано у члану 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода нити су тужиоци на тај начин ускраћени у неком свом праву јер имају могућност да поднесу тужбу за утврђење ништавости уговора сходно члану 110 ЗОО чиме им је омогућен приступ суду.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка из става друге изреке јер је донета правилном применом материјалног права одредби члана 150, 153, 154 и 163 ЗПП, па су туженој која је у овом спору успела а била заступана од стране пуномоћника из реда адвоката признати само нужни и неопходни трошкови за вођење ове парнице.

Имајући у виду све напред наведено, одлучено је као у изреци пресуде а на основу одредбе члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП.

Тужиоцима нису признати трошкови другостепеног поступка будући да у жалбеном поступку нису успели, док туженој нису признати трошкови сачињавања одговора на жалбу будући да то није нужна процесна радња па је донета одлука као у ставу другом изреке а применом одредбе члана 165 ЗПП.

Председник већа-судија

Јелена Стојилковић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић